

Asiakatsaus liiketoimintasuunnitelmaa varten

Jouni Kortesalmi

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutus
Tradenomi

2022

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

Tekijä	Jouni Kortesalmi	Vuosi	2022
Ohjaaja	Kaisa Lammi		
Toimeksiantaja	Lapin Ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Asiakatsaus liiketoimintasuunnitelmaa varten		
Sivumäärä	33		

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia teoriapohjaista materiaalia ja verrata sitä omaan liikeideaan sekä tehdä johtopäätöksiä liiketoimintasuunnitelmaa varten. Teoreettista materiaalia tutkitaan mm. seuraavista liiketoiminnan lähtökohdista: Liiketoimintasuunnitelma ja liikeidea, yritysmuodot, rahoitus ja kirjanpito, henkilöstö ja markkinointi, sosiaalivakuutus ja vakuutukset sekä toimintaympäristön kartoitus. Lopuksi tehdään myös omaa pohdintaa ja johtopäätöksiä siitä, mitkä olisivat parhaat ratkaisut omalle liiketoiminnalle.

Opinnäytetyö on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa pyritään todellisuutta laadullisen aineiston kokoamisen ja analysoinnin avulla. Menetelmä viittaa tutkimukseen, jossa käytetään ihmisten tuottamaa kirjallista tai suullista aineistoa, joka perustuu tutkittavasta aiheesta muodostuviin havaintoihin. Aineiston laadullinen käsittely on siis loogiseen päättelyyn ja tulkintaan perustuvaa sisällön erittelyä, jonka tarkoituksena on luoda hajanaisesta tiedosta mielekäs, selkeä, tiivis ja yhtenäinen tutkittavaa ilmiötä kuvaava tietokokonaisuus.

Business Management
Bachelor of Business Administration

Author	Jouni Kortesalmi	Year	2022
Supervisor	Kaisa Lammi		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Subject of thesis	Fact sheet for business plan		
Number of pages	33		

The aim of the thesis is to study theory-based material and compare it to one's own business idea and draw conclusions for a business plan. Theoretical material is studied from the following business conditions: Business plan and business idea, business forms, financing and accounting, human resources and marketing, social insurance and insurances, and mapping of the operating environment. Finally, I also make our own reflection and conclusions about what would be the best solutions for my own business.

The thesis is qualitative, qualitative research, which aims for reality through the collection and analysis of qualitative material. The method refers to research that uses written or oral material produced by people, which is based on observations made about the subject under study. The qualitative processing of the material is therefore a breakdown of the content based on logical reasoning and interpretation, the purpose of which is to create a meaningful, clear, concise and unified data set describing the phenomenon under study from fragmented information.

Key words

Entrepreneurship, business activity.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	LIIKETOIMINTASUUNNITELMA JA LIIKEIDEA	6
2.1	Liiketoimintasuunnitelma.....	6
2.2	Liikeidea.....	7
3	YRITYSMUODON VALINTA.....	8
3.1	Yritysmuodot.....	8
3.2	Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi (Tmi).....	8
3.3	Avoin yhtiö (Ay).....	9
3.4	Kommandiittiyhtiö (Ky).....	11
3.5	Osakeyhtiö (Oy).....	13
3.6	Osuuskunta (osk).....	15
3.1	Kevytyrittäjäyys.....	16
4	RAHOITUS JA KIRJANPITO	18
4.1	Rahoitus.....	18
4.2	Kirjanpito.....	19
5	HENKILÖSTÖ JA MARKKINOINTI.....	21
5.1	Henkilöstö	21
5.2	Markkinointi.....	21
6	SOSIAALIVAKUUTUS JA VAKUUTUKSET	23
6.1	Sosiaalivakuutus	23
6.2	Vakuutukset	24
7	SWOT-ANALYYSI	26
8	POHDINTA	27
8.1	Liiketoimintasuunnitelma ja liikeidea	27
8.2	Yritysmuodon valinta.....	27
8.3	Henkilöstö ja markkinointi	28
8.4	Sosiaalivakuutus ja vakuutukset	30
8.5	Toimintaympäristön kartoitus SWOT-analyysillä.....	30
	LÄHTEET.....	33

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä perehdytään yrityksen perustamiseen, ottaen huomioon ne asiat, jotka realistisesti ovat relevantteja, niin liiketoimintaa suunniteltaessa kuin myös käytännössä. Yrittäjänä toimimiseen liittyy paljon riskejä, jolloin yrittäjällä on oltava tarvittava tietotaito liiketoiminnan ylläpitämiseen, kehittämiseen ja tuottavuuteen. Yrittäjyys on usein myös hyvin itsenäistä puuhaa, eikä toiminnan tuottavuus ole monestikaan täysin varmaa.

Tässä työssä tutustutaan aiheeseen perustamattoman henkilökuljetuksiin erikoistuvan pienyrityksen kautta ja laaditaan samalla pohjaa liiketoimintasuunnitelmalle käsitellyn teorian pohjalta. Liikeidea on ollut allekirjoittaneen mielessä jo pitemmän aikaa ja tässä onkin oiva tilaisuus lähteä rakentamaan mahdollisesti perustettavalle toiminnalle teoriapohjaista katsausta liiketoiminnan eri elementeille ja valmistella todellisuudessa hyödynnettävä malli liiketoiminnalle.

Päätutkimuskysymyksenä on tutkia liiketoiminnan lähtökohtia ja miettiä omia edellytyksiä niiden täyttämiseksi sekä pääpiirteittäin selvittää, onko toiminta kannattavaa tai mitä se vaatii menestyksen saavuttamiseksi. Työssä on myös tärkeää tutustua markkinoihin, kilpailijatilanteeseen sekä huomioida muuttuvien ja itsestä riippumattomien kustannusten muutokset ja niihin varautuminen. Uutta yritystä perustettaessa on otettava huomioon myös näkyvyys ja pohtia, millä keinoilla ja panostuksella uusi yritys tulee tulevien asiakkaiden ja tärkeiden sidosryhmien tietouteen. Myös kilpailutilanne alalla on suurta, etenkin alueella, josta yrityksen toiminta lähtee liikkeelle. Siksi näkyvyyden lisäksi on mietittävä, mitä lisäarvoa yritys tai palvelu tarjoaa asiakkailleen ja miten se toteutetaan.

Opinnäytetyö on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa pyritään todellisuutta laadullisen aineiston kokoamisen ja analysoinnin avulla. Menetelmä viittaa tutkimukseen, jossa käytetään ihmisten tuottamaa kirjallista tai suullista aineistoa, joka perustuu tutkittavasta aiheesta muodostuviin havaintoihin. Aineiston laadullinen käsittely on siis loogiseen päättelyyn ja tulkintaan perustuvaa sisällön erittelyä, jonka tarkoituksena on luoda hajanaisesta tiedosta mielekäs, selkeä, tiivis ja yhtenäinen tutkittavaa ilmiötä kuvaava tietokokonaisuus. (Vilkkä 2015.)

2 LIKETOIMINTASUUNNITELMA JA LIIKEIDEA

2.1 Liiketoimintasuunnitelma

Liiketoimintasuunnitelma on yritykselle laadittava kirjallinen suunnitelma, josta löytyy tiedot, kuinka liikeideaa toteutetaan. Oman liiketoimintastrategian luominen on tärkeä osa liiketoimintasuunnitelmaa, jonka tarkoituksena on osittain ohjata liiketoiminnan aloittamisessa sekä sen kehittämisessä. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen kannattaa aloittaa jo yritystä perustettaessa, strategiaa suunniteltaessa, yritystoimintaa kehittäessä ja uudistettaessa sekä rahoitusta haettaessa. Lisäksi suunnitelmaa kannattaa päivittää erilaisissa muutosvaiheissa kuten kriisitilanteissa, omistusrakenteen muutoksissa, johtajien vaihtuessa sekä toiminnan laajentuessa tai muuttuessa. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2021, 24–25.)

Liiketoimintasuunnitelmalla ei ole muotovaatimuksia ja se voikin olla ulkoasultaan yksinkertaistettu tai viimeisen päälle visuaalisesti rakennettu. On kuitenkin muistettava, että suunnitelmassa tärkeintä on sen sisältö. Siitä on hyvä selvittää mm. mitkä ovat toiminnan tavoitteet, miten ne on tarkoitus toteuttaa ja mikä on tilanne, kun tavoitteet on saavutettu. Suunnitelman päivittäminen on myös suositeltavaa, koska toimintaympäristö muuttuu, olipa ala sitten mikä tahansa. (Åkerberg 2022.)

Liiketoimintasuunnitelmalla on monta tehtävää ja sen laatimisesta on hyötyä yritykselle monin tavoin. Se on mm. yksi tärkeimmistä johtamisen työkaluista, koska sen laatiminen pakottaa tietynlaiseen loogiseen ja määrämuotoiseen tavoitteiden läpikäyntiin. (Åkerberg 2022.) Liiketoimintasuunnitelmaa voidaan tarvita myös, kun haetaan ulkopuolista rahoitusta, kuten mm. starttirahaa, julkisia yritystukia tai vaikkapa sijoittajia yritykseen. Kattavalla liiketoimintasuunnitelmalla voidaan todentaa rahoittajille, että toimintaan on perehdytty huolellisesti ja että perustettavalla yrityksellä on valmiudet menestyä harjoittamassaan liiketoiminnassa. Säännöllisellä päivittämisellä siitä saa myös hyvän työkalun liiketoiminnan kehittämiseen. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2021, 24–25.)

Liiketoimintasuunnitelman laajuus ja sisältö suunnitellaan lähtökohtaisesti yrityksen omien tarpeiden mukaisesti, kuitenkin niin, että se pohjautuu yrittäjän omiin ajatuksiin. Nykytilanteen kartoituksen lisäksi kattavassa suunnitelmassa tulisi

miettiä toimintaa myös pitemmällä tähtäimellä, jolloin yritys kykenee reagoimaan tuleviin koitoksiin hyvissä ajoin. Kertaalleen tehdyn suunnitelman ei kuitenkaan tarvitse olla ns. pysyvä, vaan sitä voidaan muokata yrityksen tilanteisiin soveltuvaksi liiketoiminnan kehittyessä tai muuttuessa. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2021, 24–25.)

Hyvässä liiketoimintasuunnitelmassa sen osa-alueet ja tekijät ovat helposti ymmärrettävissä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että yrityksen liiketoimintaidea, strategia sekä tulos ja kassavirtaennuste ovat toisiinsa nähden saumattomassa yhteydessä. Yksi hyvän liiketoimintasuunnitelman tekijöistä on riskianalyysi, joka on tarpeeksi kattava ollakseen osana liiketoimintasuunnitelmaa. (Åkerberg 2022.)

2.2 Liikeidea

Yritystä perustettaessa on lähtökohtana, että perustajajäsenellä/jäsenillä on halua ja tahtoa yrittäjänä toimimiseen. Yrittäjyys on tietoinen valinta ja siihen ryhtyvän on harkittava huolella ja kypsyteltävä ajatusta ennen kuin lähtee toimimaan. Ennen perustamispäätöstä on punnittava eri vaihtoehtoja ja mietittävä omaa soveltuvuutta riskien ottajaksi ja itsenäiseksi toimijaksi. Yrittäjyyttä suunniteltaessa on myös erittäin tärkeää kartoittaa oma riskinottohalu sekä riskinsietokyky. (Holopainen 2022, 12.)

Hyvä ja toimiva liikeidea on yrityksen perustamisen ja menestyvän yrityksen pyörittämisen kulmakivi. Liikeidea kuvaa myös yrityksen tapaa menestyä ja ansaita rahaa valitsemallansa toimialalla. Liiketoimintaa suunniteltaessa on syytä pohtia liikeideaa ja sen osatekijöitä mm. seuraavin kysymyksin: Mikä on myytävä tuote tai palvelu? Mikä on kohderyhmä ja miten heidät tavoittaa? Mitkä ovat liiketoiminnan ylivoimatekijät, joiden avulla yritys erottuu joukosta ja menestyy? Mitä osataan tehdä paremmin kuin toimintaympäristössä olevat kilpailijat? (Holopainen 2022, 12.)

3 YRITYSMUODON VALINTA

3.1 Yritysmuodot

Suomessa on käytössä viisi yritysmuotoa, joista yrittäjä saa itse valita sopivimman ja tarkoituksenmukaisimman vaihtoehdon. Liiketoimintaa voivat harjoittaa yksityinen elinkeinon harjoittaja (Tmi), kommandiitti-yhtiö (Ky), avoin yhtiö (Ay), osakeyhtiö (Oy) sekä osuuskunta (Osk). Yhtiömuotoa on syytä pohtia ennen kuin aletaan tekemään toimenpiteitä yrityksen perustamiseksi. Yhtiömuoto, jolla yritys aloittaa toimintansa, ei välttämättä ole lopullinen ja sitä saatetaan joutua muuttamaan tilanteiden mukaan useitakin kertoja. (Holopainen 2022, 25.) Suosittelen kuitenkin valitsemaan heti alkuun sellaisen yritysmuodon, joka on linjassa yrityksen tavoitteiden kanssa, jotta ylimääräisiltä ajallisilta ja rahalliselta resurssien häviömiseltä välttyttäisiin ja voitaisiin keskittyä yrityksen ydinliiketoiminnan harjoittamiseen.

Yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat mm. perustajien lukumäärä, pääoman tarve, vastuu, toiminnan joustavuus, voitonjako sekä yrityksen jatkuvuus ja laajenemismahdollisuudet. Myös verotukselliset seikat on syytä selvittää, jotta verosuunnittelu olisi mahdollisimman tehokasta. Yksinkertaistetusti yrityksen ja henkilökohtaisen verorasituksen yhteisvaikutus ratkaisee, mikä yritysmuoto on verotuksellisesti edullisin vaihtoehto (Suomi.fi 2022c). Yritysmuodon valintaan on kuitenkin mahdollista saada apua alan asiantuntijoilta, joita ehdottomasti kannattaa hyödyntää.

3.2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi (Tmi)

Toiminimi soveltuu yritykselle, jonka toiminta on kohtalaisen pientä ja koostuu pääosin yrittäjän omasta työpanoksesta. Toiminimi on helppo perustaa ja se on yritysmuodoista ns. kevyin, eikä sen toiminnan aloittamiseen tarvita suuria pääomia. Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee myös kaikki päätökset yksin ja vastaa yrityksestään itse. Toiminimi ei voi maksaa itselleen palkkaa, mutta voi kuitenkin nostaa rahaa yksityisnostoina. On kuitenkin syytä muistaa, että tehdyt yksityisnostot eivät pienennä toiminimen tulosta. (Toiminimilaki 128/1979.)

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana eli toiminimenä voi toimia vain Euroopan talousalueella pysyvästi asuva henkilö. Muussa tapauksessa tarvitaan Patentti- ja rekisterihallituksen lupa. Käytännössä näitä lupia on myönnetty vain henkilöille, jotka asuvat Sveitsissä, joka kuuluu Luganon sopimukseen liittyviin maihin. Toiminimen ainoana toimielimenä ja edustajana on pääsääntöisesti yrittäjä itse. Toiminimen perustamiseen tarvittavalle pääomalle ei myöskään ole minimimäärää, eikä laissa ole määräyksiä, jota koskevat tilintarkastusta. (Holopainen 2022, 26.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole erillinen verovelvollinen, jolloin ”yrittäjä” saa pitää voitot itsellään. Mikäli toiminta on tappiollista, voidaan tappiot vahvistaa elinkeinotoiminnan tulonlähteen eli yrityksen tappioksi tai siirtää vähennettäväksi pääomatuloista. Toiminimen tuloksesta maksettavat verot rinnastetaan ansiotuloksi ja maksetaan yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa yhdessä muiden ansiotulojen kanssa. On myös muistettava, että yksityisenä elinkeinonharjoittajana yrittäjä on itse vastuussa koko omaisuudellaan yrityksen veloista, henkilökohtaisessa vastuussa yritystoiminnassa aiheutuneista vahingoista sekä rikosoikeudellisessa vastuussa, mikäli yritystoiminnassa syyllistytään rikokseen tai aiheutetaan vakava vahinko. (Toiminimilaki 128/1979.)

3.3 Avoin yhtiö (Ay)

Avoin yhtiö sopii yritykselle, jonka toiminta on suhteellisen pientä. Tässä yhtiömuodossa myös yhtiökumppaniin on luotettava täysin, koska ikävissä tilanteissa vastuu jakautuu täysin yhtiömiesten kesken. Yritysmuotona avoin yhtiö on juridisesti hieman kevyempi kuin osakeyhtiö. Yhtiössä on myös mahdollista yksityisnostojen lisäksi maksaa palkkaa sekä kilometrikorvauksia ja päivärahoja, mutta verotuksellisesti järkevin tapa varojen nostamiseen on laskettava kuitenkin tapauskohtaisesti. Voitot sekä tappiot avoimessa yhtiössä jaetaan yhtiömiesten kesken. Osuudet voittoihin ja tappioihin selviää yhtiösopimuksesta tai avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä koskevasta laista. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

Avoin yhtiö voidaan perustaa vain, jos yhtiömiehiä eli yrityksen perustajia on vähintään kaksi. Yhtiömiesten tulee olla joko luonnollisia henkilöitä tai yhteisöjä kuten muita yhtiöitä. Jos yhtiömiesten lukumäärä jostain syystä vähenee toiminnan

aikana yhteen eikä se vuoden kuluessa nouse vähintään kahteen, katsotaan yhtiö purkautuneeksi. Avoimessa yhtiössä ei ole pakollisia toimielimiä, mutta toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiömiesten kokous ovat mahdollisia, jos niistä on sovittu. Jos yhtiölle valitaan toimitusjohtaja, on se ilmoitettava kaupparekisteriin. Avoimen yhtiön perustamiseen ei myöskään tarvita rahallista pääomaa, jolloin pelkkä työpanos riittää. (Holopainen 2022, 27.)

Avoimessa yhtiössä ei ole pakko valita tilintarkastajaa, ellei yhtiösopimus, tilintarkastuslaki tai yhtiömiesten yksimielinen linja edellytä tilintarkastajan valitsemista. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos päättyneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täyttynyt enintään yksi seuraavista tilanteista:

- Taseen loppusumma on enemmän kuin 100 000 euroa.
- Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Eli jos useampi kuin yksi edellä mainituista tilanteista toteutuu, on tilintarkastaja valittava. Tilintarkastaja voidaan joutua valitsemaan myös toimintaansa aloittelevassa avoimessa yhtiössä, jos sillä on jo perustamisvaiheessa sellaista liiketoimintaa, joka täyttää edellä mainittuja raja-arvoja. Avoimessa yhtiössä tilintarkastaja valitaan yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä. Valittu taho voi olla Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonnan tilintarkastusyhteisöksi hyväksytty yhteisö, HT- tai KHT-tilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi on valittu muu kuin tilintarkastusyhteisö, tulee tilintarkastajalle valita ainakin yksi varatilintarkastaja. (Holopainen 2022, 27–28.)

Jokaisella yhtiömiehellä on oikeus edustaa yhtiötä ja kirjoittaa toiminimi sen toimialaan liittyvissä asioissa. Yhtiömiesten sopimuksella voidaan kuitenkin rajoittaa oikeutta yhtiön edustamiseen ja sen toiminimen kirjoittamiseen. Yhtiön edustus ja toiminimen kirjoitusoikeus voidaan mm. poistaa yhdeltä tai useammalta yhtiömiehellä kokonaan tai päättää, että se on kahdella tai useammalla yhtiömiehellä yhdessä. (Holopainen 2022, 28.)

On myös syytä muistaa, että avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ovat vastuussa yrityksen veloista koko omaisuudellaan. Myös yritystoiminnassa aiheutuneissa vahinkotilanteissa yhtiömiesten sekä mahdollisen toimitusjohtajan on aina korvattava yritykselle aiheutuneet vahingot. Rikosoikeudelliseen vastuuseen voidaan joutua, jos yritystoiminnassa syyllistytään rikokseen tai aiheutetaan vakavaa vahinkoa. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

3.4 Kommandiittiyhtiö (Ky)

Kommandiittiyhtiö sopii yritykselle, jonka toiminta on suhteellisen pientä ja perustuu lähinnä vastuunalaisen yhtiömiehen omaan työpanokseen, mutta mukaan halutaan yleensä tuttu sijoittaja äänettömäksi yhtiömieheksi. Myös tämä yhtiömuoto on juridisesti hieman kevyempi kuin osakeyhtiö. Myös kommandiittiyhtiössä on mahdollista yksityisnostojen lisäksi maksaa myös palkkaa sekä kilometrikorvauksia ja päivärahoja, mutta verotuksellisesti järkevin tapa varojen nostamiseen on laskettava tapauskohtaisesti. Kommandiittiyhtiön voittojen ja tappioiden jako eroaa hieman avoimen yhtiön mallista. Kommandiittiyhtiössä äänetön yhtiömies saa voitto-osuutensa ensimmäisenä, jonka jälkeen voitot jaetaan vastuunalaisille yhtiömiehille yhtiösopimuksen mukaisesti. Jos tulos on tappiollinen, jaetaan tappiot vain vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

Kommandiittiyhtiössä yhtiömiehiä eli perustajia täytyy olla vähintään kaksi tai enemmän, joista yhden on oltava vastuunalainen yhtiömies ja vähintään yhden äänetön yhtiömies. Yhtiömiehinä voi toimia luonnolliset henkilöt sekä yhteisöt kuten muut yhtiöt. Yhtiömuodossa ei ole pakollisia toimielimiä, mutta toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiömiesten kokous ovat mahdollisia, jos niistä on sovittu. Jos yhtiölle valitaan toimitusjohtaja, on se ilmoitettava kaupparekisteriin. Äänettömän yhtiömiehen on suoritettava yhtiölle omaisuuspanos, jonka on oltava rahaa tai rahassa arvioitavissa. Vastuunalaiselta yhtiömieheltä puolestaan riittää työpanos, eikä tämän yhtiöpanoksista tarvitse olla määräystä yhtiösopimuksessa. (Holopainen 2022, 29.) Äänettömän yhtiömiehen yhtiöpanos on oltava suuruudeltaan sama, kuin mitä yhtiösopimuksessa on muiden yhtiömiesten kanssa sovittu (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988).

Tilintarkastukseen liittyen, kommandiittiyhtiötä koskevat hyvin pitkälti samat säädökset kuin avointa yhtiötä. Kommandiittiyhtiössä ei ole pakko valita tilintarkastajaa, ellei kommandiittiyhtiön yhtiösopimus, tilintarkastuslaki tai yhtiömiesten yksimielinen linja edellytä tilintarkastajan valitsemista. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos päättäneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täyttynyt enintään yksi seuraavista tilanteista:

- Taseen loppusumma on enemmän kuin 100 000 euroa.
- Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Eli jos useampi kuin yksi edellä mainituista tilanteista toteutuu, on tilintarkastaja valittava. Tilintarkastaja voidaan joutua valitsemaan myös toimintaansa aloittelevassa yhtiössä, mikäli sillä on jo perustamisvaiheessa sellaista liiketoimintaa, joka täyttää edellä mainittuja raja-arvoja. Kommandiittiyhtiössä tilintarkastaja valitaan vastuunalaisten yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä, ellei toisin ole sovittu. Valittu taho voi olla Patentti- ja rekisterihallituksen Tilintarkastusvalvonnan tilintarkastusyhteisöksi hyväksytty yhteisö, HT- tai KHT-tilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi on valittu muu kuin tilintarkastusyhteisö, tulee tilintarkastajalle valita ainakin yksi varatilintarkastaja. (Holopainen 2022, 29–30.)

Jokaisella vastuunalaisella yhtiömiehellä on oikeus edustaa yhtiötä ja kirjoittaa toiminimi sen toimialaan liittyvissä asioissa. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta edustaa yhtiötä ilman erillistä valtuutusta, eikä hän voi ottaa vastaan haasteita tai muita tiedoksiantoja, jotka ovat osoitettu yhtiölle. Yhtiömiesten sopimuksella voidaan kuitenkin rajoittaa oikeutta yhtiön edustamiseen ja sen toiminimen kirjoittamiseen. Yhtiön edustus ja toiminimenkirjoitusoikeus voidaan mm. poistaa yhdeltä tai useammalta yhtiömiehellä kokonaan tai päättää, että se on kahdella tai useammalla yhtiömiehellä yhdessä. (Holopainen 2022, 30.)

On myös syytä muistaa, että kommandiittiyhtiössä vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa yrityksen veloista koko omaisuudellaan. Äänetön yhtiömies ei kuitenkaan suoranaisesti ole vastuussa yrityksen veloista, mutta huonoimmassa tilanteessa voi menettää yritykseen tekemänsä sijoituksen. Myös kommandiittiyhtiössä yritystoiminnassa aiheutuneissa vahinkotilanteissa yhtiömiesten sekä

mahdollisen toimitusjohtajan on aina korvattava yritykselle aiheutuneet vahingot. Rikosoikeudelliseen vastuuseen voidaan myös joutua, jos yritystoiminnassa syyllistytään rikokseen tai aiheutetaan vakavaa vahinkoa. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

3.5 Osakeyhtiö (Oy)

Osakeyhtiö sopii sellaiselle yritykselle, jonka toiminta on hieman suurempaa, laajentumisen mahdollisuudet ovat lupaavat tai jos perustajia on useita. Osakeyhtiössä henkilökohtaiset taloudelliset riskit ovat huomattavasti pienemmät kuin esimerkiksi toiminimessä. Vastapainoksi osakeyhtiön pyörittäminen on raskaampaa ja juridisesti haastavampaa. Osakeyhtiössä voidaan palkan, kilometrikorvausten ja päivärahojen lisäksi maksaa osinkoja. Yksityisnostoja tässä yhtiömuodossa ei puolestaan voida tehdä lainkaan. (Osakeyhtiölaki 624/2006.) Yksityisnostojen kaltaisia tapahtumia käsitellään yleensä osakaslainoina.

Osakeyhtiössä voitot sekä tappiot vahvistetaan yhtiölle vuosittain. Mikäli yhtiössä on jakokelpoisia varoja, voidaan niitä nostaa osinkoina. Vaikka kulunut tilikausi olisi tappiollinen, voidaan osinkoja jakaa, jos jaettavia varoja on tarpeeksi. Osakeyhtiöt maksavat veronsa itsenäisesti, mutta omistajat joutuvat silti maksamaan veroa henkilökohtaisessa verotuksessa mm. nostamastaan palkasta sekä osingoista. Toisaalta palkkojen maksaminen pienentää yhtiön tulosta, jolloin sille kohdistuva verotaakka on pienempi. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

Osakeyhtiön perustamiseen tarvitaan yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osakeyhtiölaki ei myöskään aseta osakkeenomistajille tai perustamissopimuksen allekirjoittaneille minkäänlaisia rajoituksia asuinpaikkaa tai kotipaikan suhteen, jolloin henkilöt voivat olla myös ETA-alueen ulkopuolella, toisin kuin monissa muissa yhtiömuodoissa. (Holopainen 2022, 31.)

Hallitus on osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin ja siinä tulee olla yhdestä viiteen jäsentä, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Jos jäsenmäärä on vähemmän kuin kolme, on valittava kuitenkin vähintään yksi varajäsen. Hallituksen jäsen ei voi olla alaikäinen, konkurssissa, liiketoimintakiellossa, muuten toimintakelpoisuudeltaan rajoitettu tai holhouksen alainen henkilö. Mikäli hallitukseen kuuluu useita henkilöitä, on valittava puheenjohtaja, jonka perinteisesti valitsee

hallitus. Hallitus voi halutessaan valita yhtiölle myös toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja hoitaa yleistoimivaltansa puitteissa yhtiön hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaan. (Holopainen 2022, 31–32.)

Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään yhtiölle kuuluvista asioista, jolloin osakkeenomistajat pääsevät käyttämään päätösvaltaansa. Pääsääntöisesti päätökset tehdään annettujen äänten enemmistöllä. Varsinainen yhtiökokous tulee pitää kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja siinä on tehtävä päätös ainakin tilinpäätöksen vahvistamisesta, taseen osoittaman voiton käyttämisestä, vastuuvapauksista, hallituksen jäsenten sekä tilintarkastajan valinnasta sekä muista yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista, jotka on määrätty yhtiöjärjestyksessä. Myös ylimääräinen yhtiökokous on mahdollista pitää, jos tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, joilla on yhteensä kymmenesosa kaikista osakkeista, vaativat sitä kirjallisesti jonkin valitun asian käsittelemistä varten. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

Osakeyhtiön tilintarkastajan valinnassa sekä tilintarkastuksen toimittamisessa on noudatettava osakeyhtiölain ja tilintarkastuslain säännöksiä sekä yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos osakeyhtiön yhtiöjärjestys sen sallii ja päättyneellä sekä sitä edeltäneellä tilikaudella täyttyy korkeintaan yksi seuraavista väittämistä. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

- Taseen loppusumma on enemmän kuin 100 000 euroa.
- Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Tilintarkastaja voidaan joutua valitsemaan myös toimintaansa aloittelevassa osakeyhtiössä, jos sillä on jo perustamisvaiheessa sellaista liiketoimintaa, joka täyttää edellä mainittuja raja-arvoja. Jos tilintarkastaja valitaan, on yksityisessä osakeyhtiössä sen toimikausi toistaiseksi jatkuva. Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiötä edustaa hallitus, mutta mahdollisesti valittava toimitusjohtaja voi edustaa yhtiötä hallitusten ohjeiden ja määräysten mukaisesti. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

Osakeyhtiön veloista ei vastata henkilökohtaisella omaisuudella, ellei yhtiön veloille ole annettu takausta, jossa henkilökohtainen omaisuus on panttina. Muuten pahimmassa tapauksessa voidaan menettää vain yhtiöön sijoitetut yhtiöpanokset. Liiketoiminnassa yhtiölle aiheutettuun vahinkoon on kuitenkin henkilökohtainen vastuu ja vahingot on korvattava. Rikosoikeudelliseen vastuuseen voidaan myös joutua, jos yritystoiminnassa syyllistytään rikokseen tai aiheutetaan vakavaa vahinkoa. Hallituksen jäsenet voivat joutua vastuuseen myös hallituksen jäsenenä aiheuttamista rikoksista. Mahdollisia rikossäännöksiä on enemmän kuin muissa yhtiömuodoissa. Tällaisia ovat mm. osakeyhtiörikos ja -rikkomus. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

3.6 Osuuskunta (osk)

Viimeinen yhtiömuoto eli osuuskunta sopii erinomaisesti yhteisyritykseen. Sen kautta oman osaamisen myyminen on melko riskitöntä. Lisäksi sen voi perustaa yksin tai useamman henkilön kanssa ilman alkupääomaa, eikä liiketoiminnan pyörittäminen juridisesti ole kovin raskasta. Jos osuuskunta perustetaan yksin, on osuuskunnan hallitukseen kuitenkin valittava vähintään yksi varajäsen. Osuuskunta voi maksaa myös palkkaa, kilometrikorvauksia ja päivärahoja sekä jakaa ylijäämää. Yksityisnostot eivät tässä yhtiömuodossa ole mahdollisia. (Osuuskuntalaki 421/2013.)

Osuuskunta vastaa voitoistaan sekä tappioistaan itse ja voi jakaa mahdollista ylijäämää osuuskunnan sääntöjen mukaan, joko ylijäämäpalautuksena tai osuuskorkona. Vaikka osuuskunta olisi käsiteltävällä tilikaudella tehnyt tappiota, on silti mahdollista jakaa varoja ylijäämänä, mikäli jaettavia varoja on tarpeeksi. (Osuuskuntalaki 421/2013.)

Osuuskunnassa on oltava hallitus, jossa tulee olla yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, ellei säännöissä toisin määrätä. Mikäli hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, on valittava myös vähintään yksi varajäsen. Jäsenten kelpoisuusvaatimuksia ja hallituksen oikeuksia ja velvoitteita koskevat hyvin pitkälti samat säädökset, kuin osakeyhtiön hallitusta. Kuten osakeyhtiöllä, myös osuuskunnalla voi olla hallintoneuvosto tai toimitusjohtaja. Osuuskunnan jäsenet käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa ja jokaisella jäsenellä on yksi ääni, ellei

toisin määrätä. Osuuskunta voi säännöissään päättää myös edustajistosta, jolloin päätösvaltaa kokouksen sijasta käyttää edustajisto. Päätösvaltaa voidaan kuitenkin rajata koskemaan vain tiettyjä asioita tai antaa täysi valtuutus. (Holopainen 2022, 36–37.)

Osuuskunnan kokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päätymisestä ja päätettävät asiat ovat melko pitkälti samat kuin osakeyhtiössä. Aina poikkeuksena pakollisista käsiteltävistä asioista on, että voiton jaon sijaan päätetään ylijäämän käyttämisestä. (Holopainen 2022, 37–38.) Veronsa osuuskunta maksaa itsenäisesti, mutta osakkaat joutuvat maksamaan veroa nostamastaan palkasta ja osuuskunnan jaetusta ylijäämästä henkilökohtaisessa verotuksessaan. Palkkojen maksaminen kuitenkin pienentää osuuskunnan tulosta, jolloin se maksaa vähemmän tuloveroa. (Osuuskuntalaki 421/2013.)

Osuuskunnan veloista ei vastata henkilökohtaisella varallisuudella, ellei sitä ole käytetty yrityksen panttina tai velan vakuutena. Huonoimmassa tapauksessa osakas voi menettää mahdollisesti sijoittamansa osuusmaksun. Rikosoikeudellista- ja vahingonkorvausvastuuta koskevat vastaavanlaiset säädökset, kuin osakeyhtiössä, joiden nimikkeet voivat olla eroavaisia mutta sisältö sama. Esimerkiksi osakeyhtiöitä koskevien rikosnimikkeiden kuten osakeyhtiörikoksen ja -rikkomuksen sijaan, vastaavia asioita käsitellään nimikkeillä osuuskuntarikos sekä osuuskuntarikkomus. (Suomi.fi 2022c.)

Osuuskunnassa on oltava kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos tilintarkastajaa ei ole valittu eikä säännöissä toisin määrätä. Toiminnantarkastaja on valittava myös silloin, kun jäsenet, joilla on vähintään $\frac{1}{4}$ osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä tai $\frac{1}{3}$ kokouksessa edustetuista jäsenten äänimäärästä, vaativat valintaa joko osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai kokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä. Jos osuuskunnalle on valittu tilintarkastaja, voi kokous päättää toiminnantarkastajan valitsemisesta, mikäli yli puolet annetuista äänistä kannattavat sitä. (Osuuskuntalaki 421/2013.)

3.1 Kevytyrittäjäyys

Nykypäivänä myös kevytyrittäjäyys on tehnyt tuloaan erityisesti nuorten ja yritys-toimintaa suunnittelevien henkilöiden keskuudessa. Kevytyrittäjänä toimiessa

henkilö työskentelee yrittäjämäisesti ilman omaa yritystä tai y-tunnusta ja hankkii itse omat asiakkaansa sekä päättää työn hinnan, mutta laskuttaa erillisen laskutuspalveluyrityksen eli kevytyrittäjäpalvelun kautta heidän y-tunnuksellaan (Kevytyrittäjäksi.com 2022). On kuitenkin muistettava, että laskutuspalveluyrityksiä käyttäviä henkilöitä pidetään yleensä yrittäjinä, jolloin henkilön on vakuutettava itsensä yrittäjän eläkelain mukaan, mikäli säädetyt asetukset täyttyvät. Lisäksi kevytyrittäjälle voi syntyä arvonlisäverovelvoitteita, jos laskutuspalveluyritys maksaa henkilölle työkorvausta ja tavaroiden tai palveluiden myynti on yli 15 000 euroa tilikaudessa. (Vero 2022.)

4 RAHOITUS JA KIRJANPITO

4.1 Rahoitus

Rahoitusta tarvitaan kaikenlaisissa liiketoiminnoissa riippumatta siitä, minkä laajuista toiminta on tai millä alalla toimitaan. Erityisesti yrityksen perustamisvaiheessa täytyy tehdä investointeja, joista tulee kuluja ennen kuin yritykselle alkaa muodostumaan tuloja. Näissä tilanteissa on siis hankittava yritykselle pääomaa joko itse siihen sijoittamalla tai hakemalla ulkopuolista rahoitusta. (Knupfer & Puttonen 2018.)

Hyvälle liikeideallem löytyy yleensä aina rahoittaja. On tietenkin selvää, että kannattavuuslaskelmien tulee olla huolellisesti tehty ja että liiketoimintasuunnitelman on oltava todenmukainen sekä tarkkaan mietitty, kun lähdetään hakemaan ulkopuolista rahoitusta. Perinteisesti aloittavan yrityksen rahoitus koostuu monesta lähteestä. Yleensä yrittäjän oman rahoituksen osuus on keskimäärin 20 % ja loput haetaan pankeista tai muista rahoituslaitoksista. Lisäksi yritys voi hakea starttirahaa, perustamistukea tai apua suurempiin hankintoihin mm. ELY-keskuksen tai Leaderin kautta. (Yritystulkki 2022b.)

Yleensä yrityksen perustamiseen joudutaan sijoittamaan säästöjä, kiinnittämään omaisuutta ja monesti jopa hakemaan henkilökohtaista lainaa, joka sijoitetaan yrityksen alkupääomaksi. Mikäli liiketoiminnan luonne mahdollistaa osamaksu tai leasingsopimuksien hyödyntämisen, kannattaa niihin tarttua etenkin toiminnan alkuvaiheessa, jotta mahdolliset vakuudet säilyvät myöhempiä tarpeita varten. (Rahoitus 2018.) Myös ilman omaa varallisuutta on kuitenkin mahdollista saada lainaa rahoittajilta, jos liikeidea on tarpeeksi hyvä. Liiketoiminnan kannattavuuden uskottavuutta rahoitusta haettaessa lisää myös, jos voidaan todentaa liikeidean toimivuus vaikkapa aiemmilla kokeiluilla tai tutkimuksilla.

Yrityksen rahoitus voidaan jakaa tulorahoitukseen ja pääomarahoitukseen. Tulorahoituksella tarkoitetaan yrityksen toiminnasta syntyneiden tulojen ja kulujen erotusta. Toisin sanoen yrityksen tuloksesta liiketoimintaan jäävää osaa voidaan kutsua tulorahoitukseksi. Pääomarahoitusta jaetaan puolestaan kahteen osa-alueeseen, jotka ovat oma pääoma ja vieras pääoma. (Knupfer & Puttonen 2018.)

Yrityksen oma pääoma voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen omaan pääomaan. Sisäinen oma pääoma tarkoittaa käytännössä yrityksen omaisuutta sekä aiemmin käsiteltyä tulo-rahoitusta eli liiketoiminnasta syntynyttä voittoa, joka jätetään yrityksen toimintaan, eikä nosteta esimerkiksi osinkoina. Ulkoinen oma pääoma on puolestaan yrittäjän, osakkaiden tai yhtiömiesten yritykseen sijoittamaa pääomaa. (Knupfer & Puttonen 2018.)

Yrityksen vieras pääoma jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen pääomaan. Lyhytaikaista vierasta pääomaa ovat mm. ostovelat ja lyhyen aikavälin lainat, jotka maksetaan pois pääsääntöisesti vuoden aikana. Pitkäaikaista vierasta pääomaa ovat puolestaan rahoituslaitosten myöntämät lainat, vakuutusyhtiöiden sijoitusluotot sekä eri rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusmuodot, kuten esimerkiksi joukkovelkakirjalainat. Pitkäaikaiselle vieraalle pääomalle on myös tyypillistä, että yritys joutuu maksamaan rahoittajalle korkoa, lainanhoitokuluja sekä muita velkakirjassa mainittuja tai muuten sovittuja maksuja. (Knupfer & Puttonen 2018.)

Yritykselle voidaan myöntää myös julkista rahoitusta toiminnan eri vaiheissa mm. tukien ja avustusten muodossa. Tukea voidaan hakea yrityksen perustamiseen, investointeihin tai vaikkapa liiketoiminnan kehittämiseen. Tukia ja avustuksia on haettavissa myös tutkimuksiin, innovaatioihin ja osaamiseen sekä erilaisiin kokeiluihin. Yleensä myönnettyjä tukia ei tarvitse myöskään maksaa takaisin, mutta usein niiden ehtona voi olla jokin tietty omarahoitusosuus. Keskeisiä rahoituspalveluita yrityksen perustajille ja yrityksille ovat mm. TE-toimiston myöntämä starttiraha sekä palkkatuki, ELY-keskukselta haettava yrityksen kehittämisavustus sekä Business Finlandin eri rahoituspalvelut ja ohjelmat. (Suomi.fi 2022b.)

4.2 Kirjanpito

Kirjanpidon ensisijaisena tarkoituksena on selvittää yritystoiminnan tulos. Kirjanpidosta kuitenkin ovat kiinnostuneita myös monet eri sidosryhmät, ja jokaisella on omat intressinsä kirjanpidon tarkasteluun. Yrityksen omistajia kiinnostaa yleensä yrityksen tuottaman jakokelpoisen voiton määrä ja vapaa oma pääoma, kun taas verottajaa kiinnostaa verotettava tulo sekä mahdolliset osakaslainat. Kirjanpidon tulee yleensä olla kahdenkertainen, mutta tietyin edellytyksin ammatin ja liikkeen harjoittajille riittää myös yhdenkertainen kirjanpito. (Kirjapitolaki 1336/1997.)

Kahdenkertaisessa kirjanpidossa kirjaukset tehdään kahdelle tilille, kun taas yhdenkertaisessa kirjanpidossa kirjaukset tehdään vain yhdelle tilille, jolla ei ole vastatiliä. Yhdenkertainen kirjanpito on myös aina maksuperusteista ja sinne kirjataan yrityksen tulot, menot, korot, verot sekä mahdolliset omat käytöt. Kahdenkertaisessa kirjanpidossa tapahtumat merkitään kahdelle tilille, toisen tilin debet puolelle ja toisen tilin kredit puolelle. Kahdenkertaisten kirjausten tilimerkinnot kertovat syyn rahan liikenteeseen sekä osoittavat paremmin, että mihin rahaa on käytetty ja mistä raha on peräisin. (Tomperi 2021.)

Suomessa kaikki yritykset ovat kirjanpitovelvollisia, maatalouden ja kalastuksen harjoittajia lukuun ottamatta. Liiketapahtumista tulee tehdä sellaiset merkinnät, että kirjanpitovelvollinen voi milloin tahansa tarkistaa ostovelkojen sekä myyntisaamisten määrän. Kirjanpidosta tulee myös saada selville tarvittavat tiedot verovelvollisuuden täyttämiseksi. Pääsääntöisesti kirjanpidon tulee olla kahdenkertainen yhtiömuodosta riippumatta, mutta ammatin- ja liikkeenharjoittajilla riittää yhdenkertainen kirjanpito, mikäli enintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy: Taseen loppusumma ylittää 100 000 €. Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 €. Palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:1 §.)

5 HENKILÖSTÖ JA MARKKINOINTI

5.1 Henkilöstö

Osaava henkilöstö vaikuttaa suoraan yrityksen kannattavuuteen sekä toiminnan sujuvuuteen. Yksin työskentelyssä on kuitenkin myös puolensa. Silloin ristiriitoja ei synny ja virheistä voi syyttää vain itseään, mutta varjopuolena onkin työn kuormittavuus ja yksinäisyys. Ulkopuolisen työvoiman palkkaaminen on pienelle yritykselle tärkeä ja suuri päätös. Työvoiman palkkaamisen tulisi olla tarkkaan harkittu, mutta jossain vaiheessa välttämätön ratkaisu, mikäli liiketoimintaa halutaan kasvattaa. (Meretniemi & Ylönen 2008, 102.)

Työvoiman hankkimiseen on useita vaihtoehtoja. Yritys voi suoranaisten palkkaamisen lisäksi mm. käyttää alihankkijoita, palkata vuokratyövoimaa tai vaikkapa tehdä yhteistyötä muiden yritysten/yrittäjien kanssa. Tärkeintä kuitenkin on, että työvoima, sen hankkimisen tavasta riippumatta vastaa yrityksen tarpeita ja mahdollistaa sille tarkoitetut tavoitteet, jotka tulisi olla tarkkaan suunniteltu ja arvioitu myös taloudellisesta näkökulmasta. (Meretniemi & Ylönen 2018, 102–103.)

5.2 Markkinointi

Brändillä on bisneksessä erittäin suuri merkitys. Sen pääimmäisenä tarkoituksena on kasvattaa hinta- ja volyympreemiota, eli käytännössä saada aikaan positiivista kuhinaa yrityksen ympärille sekä vakuuttaa asiakkaat siitä, että juuri kyseisestä tuotteesta tai palvelusta kannattaa maksaa enemmän. Tämä luo turvaa tulevaisuudelle ja varmistaa rahavirtojen jatkuvuutta silloinkin, kun näkymät eivät välttämättä ole parhaat mahdolliset. (Lillberg & Mattila 2020.)

On kuitenkin syytä tiedostaa, että markkinointiin liittyy myös rajoituksia ja niiden noudattamista vahtii monet tahot toimialasta ja markkinoinnin kohteesta riippuen. Yrittäjän tulee siis noudattaa monia mainontaan liittyviä lakeja ja käytäntöjä. Rajoitukset ja veloitteet voivat koskea pelkästään tiettyjä tuotteita, mutta myös erityisryhmiin kohdistuvaa mainontaa, mainostustapaa- tai kanavaa sekä tekijänoikeuksia. Mainontaan vaikuttavat monet lainalaisuudet, kuten kuluttajansuojalaki, kansainväliset säännöt, laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa

sekä kilpailulainsäädäntö. (Suomi.fi 2020a.) Hyvänä esimerkkinä tästä on kuluttajansuojalaki, jossa kielletään mm. kuluttajalle suunnatun markkinoinnin hyvän tavan vastaisuus, sopimattomuus, totuudenvastaisuus, harhaanjohtavuus, aggressiivisuus sekä tietojen puutteellisuus (Kuluttajansuojalaki 561/2008).

6 SOSIAALIVAKUUTUS JA VAKUUTUKSET

6.1 Sosiaalivakuutus

Yritystoimintaa suunniteltaessa on otettava selvää, mikä on sosiaaliturva ja mitä velvoitteita se tuo tullessaan. Sosiaaliturvalla huolehditaan jokaisen suomalaisen elintaso, melkeinpä missä elämäntilanteessa tahansa mm. silloin kun henkilö kohtaa jonkin sairauden tai vaikkapa jää työttömäksi. Sosiaaliturvan ensisijaisena tarkoituksena on siis pyrkiä estämään ihmisten köyhtyminen sekä vanhuuden, sairauksien tai pysyvien vammojen aiheuttamaa syrjäytymistä. (Kela 2022a.)

Suomessa sosiaaliturva koostuu useista lakisääteisistä vakuutuksista, joita yhdessä kutsutaan sosiaalivakuutukseksi. Sosiaaliturvan osia ovat mm. työeläke, tapaturma- ja ammattitautivakuutus, sairausvakuutus, työttömyysturva sekä takuu- ja kansaneläkkeet. Osa etuuksista ovat ansiosidonnaisia ja perustuvat työntekoon, mutta osaan riittää asuminen Suomessa. Etuudet rahoitetaan keräämällä varat vakuutetuilta itseltään sekä työnantajilta vakuutusmaksujen muodossa, mutta osa etuuksista rahoitetaan valtion verovaroista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Perinteisesti yrittäminen vakuutetaan YEL-vakuutuksella. YEL-vakuutus on henkilökohtainen ja se on otettava 6 kuukauden kuluessa yritystoiminnan alkamisesta. Jos vakuutus otetaan voimaan tämän ajan jälkeen, tulee se voimaan takautuvasti yritystoiminnan alusta lähtien. YEL-vakuutus on otettava, jos yrittäjä on 18–64-vuotias, toiminta on jatkunut vähintään 4 kuukautta ja työpanoksen arvo on vähintään 8261,71 €. Myös avoimen yhtiön yhtiömies, kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies sekä osakeyhtiön johtavassa asemassa oleva osakas tietyin edellytyksin ovat velvollisia ottamaan YEL-vakuutuksen. Vaikka se on eläkevakuutus, määrittää se myös sairausvakuutusmaksun, vanhempainpäivärahan, sairauspäivärahan sekä kuntoutusrahan. (Yrittäjät 2022.)

YEL-maksu on 12 kuukauden työtulosta prosentuaalinen osuus, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain. Vuonna 2022 YEL-maksu on 24,1 % alle 53-vuotiailla ja 53 vuotta täyttäneillä puolestaan 25,6 %. Tuoreet yrittäjät saavat YEL vakuutuksesta 22 % alennuksen ensimmäiseltä neljältä vuodelta. Tämän

ajanjakson ei kuitenkaan tarvitse olla yhtäjaksoinen, jolloin alennus voidaan jakaa useampiin yrittäjäjaksoihin. (Yrittäjät 2022.)

Myös sairausvakuutusmaksu on lakisääteinen vakuutus, jota työnantaja joutuu maksamaan jokaisesta 16–68-vuotiaasta työntekijästä. Se tilitetään palkansaajien ennakonpidätyksen yhteydessä, jonka maksupäivä on palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 12. päivä. Sairausvakuutusmaksun määrä vuonna 2022 on 1,34 % maksettavista palkoista. (Kela 2022b.) Mikäli yritys palkkaa työntekijöitä, on muistettava, että heidät on vakuutettava TyEL- vakuutuksella, työskentelyn luonteesta ja kestosta riippumatta. Vakuuttamisvelvollisuus alkaa, kun työntekijä on vähintään 17 vuoden ikäinen ja hänen tulonsa ovat vähintään 62,88 euroa kalenterikuukauden aikana (Työeläke.fi 2022). Työeläkemaksua maksavat työnantaja sekä työntekijä. Työntekijän työeläkemaksu vuonna 2022 on palkasta 7,15 % 17–52 sekä 63–67-vuotiailla kun, taas 53–62-vuotiailla maksun suuruus on puolestaan 8,65 %. Loput työeläkemaksusta jää työnantajalle, jonka hän maksaa bruttopalkan päälle, osana työnantajan sivukuluja. Alle 53-vuotiaan työntekijän kohdalla tämä tarkoittaa noin 19 % osuutta bruttopalkasta. (Palkkaus.fi 2022.)

Lisäksi muita pakollisia vakuutuksia ovat, työttömyysvakuutusmaksu, ryhmähenkivakuutus sekä työtapaturma- ja ammattitautivakuutus. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,5 % palkasta, josta työnantajan osuus on 0,5 %, jos yrityksen maksamien palkkojen kokonaissumma on enintään 2 169 000 € vuodessa. Tapaturmavakuutusmaksut ovat keskimäärin 0,7 % palkasta, kun taas ryhmähenkivakuutusmaksu on keskimäärin 0,06 %. Ryhmähenkivakuutus on pakollinen kuitenkin vain, jos se mainitaan työehtosopimuksessa. (Yritystulkki 2022a.)

6.2 Vakuutukset

Pakollisten sosiaaliturvaan liittyvien vakuutusten lisäksi yrittäjän kannattaa ottaa myös muita vakuutuksia yritystoimintansa turvaamiseksi. Tällaisia voivat olla mm. vahinkovakuutukset, oikeusturvavakuutukset, tuotevastuuvakuutukset, keskeytysvakuutukset ja vastuuvakuutukset. Lisäksi yrittäjä voi ottaa itselleen sekä henkilöstölleen vapaaehtoisia vakuutuksia. Vapaaehtoiset vakuutukset laaditaan

aina tapauskohtaisesti ja yrityksen liiketoimintaan soveltuviksi. Vakuutusten ehtoihin kannattaa kuitenkin kiinnittää huomiota, sillä ne voivat vaihdella paljonkin eri vakuutusyhtiöiden kesken. Halvin vakuutus ei todennäköisesti ole se kattavin, mutta ylimitoitettu kalliimpi vakuutus ei myöskään ole välttämättä se paras vaihtoehto. (Holopainen 2018, 132–136.)

7 SWOT-ANALYYSI

Yksi suosituimmista tavoista analysoida toimintaympäristöä on laatia siitä SWOT-analyysi. Sen ideana on kartoittaa nelikenttään sisäiset vahvuudet ja heikkoudet sekä ulkoiset mahdollisuudet ja uhat. Analyysin tavoite on siis kartoittaa sekä nykytilanne että tulevaisuuden näkymät. SWOT-analyysin käyttötarkoitus on useimmiten liiketoiminnan analysointi. Yrityksen toimintaa voidaan arvioida monin eri tavoin, mutta on keskeistä selvittää sekä yrityksen nykytilaan että sen tulevaisuuteen vaikuttavat asiat. Siksi SWOT-analyysi onkin helppo tapa käsitellä useita liiketoimintaan liittyviä asioita havainnollistettavaan muotoon. (Åkerberg 2017.)

Perinteisesti SWOT-analyysi pitää sisällään nykytilanteen sisäiset vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden ulkoiset mahdollisuudet ja uhat. Yrityksen vahvuudet ja heikkoudet ovat toimenpiteitä tai resursseja, joita yritys pystyy hyödyntämään nykyhetkessä. Heikkoudet ovat puolestaan tekijöitä, joita yrityksen täytyy parantaa säilyttääkseen tehokkaan toiminnan. Liiketoimintamalli ei kuitenkaan ole "terve" ennen kuin myös tulevaisuutta vaarantavat uhat ja edesauttavat mahdollisuudet tunnetaan toiminnan vaatimalla laajuudella. (Åkerberg 2017.)

SWOT-analyysiä voidaan käyttää kaikenlaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. Sillä voidaan tarkastella koko yritystä tai jotain yritystoiminnan osaa yksityiskohdaisemmin. Yritystoiminnan osaa tarkasteltaessa kenttä on rajatumpi kuten mm. henkilöstö, tuotteet tai markkinat. Yksi tämän analyysimenetelmän hyvistä puolia on, että sitä voidaan laatia yksin tai ryhmässä. Yksi hyvä toimintamalli ryhmässä analysoinnista on, että jokainen tekee oman analyysin käsiteltävästä aiheesta, jonka jälkeen tulokset kasataan yhteen ja muodostetaan yksi kattava kokonaisuus. Jotta työ palvelee tarkoitustaan, on analyysiä sen laatimisen lisäksi hyödynnettävä yrityksen toiminnassa ja otettava huomioon kaikki sen osa-alueet mahdollisuuksien mukaan. (Åkerberg 2017.)

8 POHDINTA

8.1 Liiketoimintasuunnitelma ja liikeidea

Oman kokemukseni mukaan pienet tai jopa keskisuuretkaan yritykset eivät juuri-kaan panosta liiketoimintasuunnitelmien laatimiseen tai niiden päivittämiseen, ainakaan niin, että kriittisessä tarkastelussa ei löytyisi puutteita. Liiketoimintasuunnitelman laatuun voidaan kuitenkin suoranaisesti vaikuttaa omalla tekemisellä ja siksi suunnitelmat täytyykin laatia tai vähintäänkin päivittää ajoissa, jotta ongelmatilanteisiin jouduttaessa eivät jäljet johtaisi pitempiaikaiseen liiketoimintojen suunnittelun ja johtamisen puutteellisuuteen. Mielestäni hyvässä johtamisessa on selvää, että tehdään ajoissa sellaiset tärkeät asiat, jotka joka tapauksessa olisi tehtävä ennemmin tai myöhemmin. Kun tällaisten tilanteiden hoitamisessa on puutteita, voidaan se monesti havaita paniikissa ja kiireessä tehtyinä, huonoina tai heikkolaatuisina päätöksinä ja toimenpiteinä, jotka edesauttavat tilanteen ratkaisun epäonnistumisen todennäköisyyttä.

Seuraavaksi kuvataan omaa liikeideaa pääpiirteittäin: Suunnitteilla oleva yritys myy palvelua, joka on yksinkertaistettuna henkilökuljetusten suorittaminen pääosin tilausajona. Kohderyhmänä toimivat ulospäin suuntautuvat sekä korkeamman kulutustottumuksen omaavat henkilöt, joihin lukeutuu ihmisiä useista sidosryhmistä, jolloin asiakaskunta on hyvin laaja. Liiketoiminnan ns. ylivoimatekijänä on toteuttaa laadukasta palvelua, joka eroaa kilpailijoista sekä toimii perinteisiä palveluntarjoajia monipuolisemmin.

8.2 Yritysmuodon valinta

Omassa liikeideassa suurin kuluerä on ajoneuvo ja sen kulut. Järkevintä on aloittaa liiketoiminta yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja kokeilla liiketoiminnan kannattavuutta ennen kuin ollaan valmiita hyppäämään täysin yrittäjän saappaisiin sekä perustamaan osakeyhtiötä. Hyvään aloitukseen tarvitaan noin 30 000 euroa, josta noin 2/3 menisi auton hankintaan. Loput 10 000 euroa käytettäisiin yrityksen alkuvaiheen sekä juoksevien kustannusten kattamiseksi. Aloitukseen ei tarvita vierasta pääomaa, vaan kustannukset katetaan omilla säästöillä sekä liiketoiminnasta muodostuvan tulorahoituksen voimin, kunnes toiminta on saatu

rullaamaan. Pahimmassa tapauksessa, toiminnan osoittauduttua kannattamattomaksi, menetetään kuluja varten sijoitettu pääoma sekä henkilökuljetuksia varten hankitun auton arvon alentuma, mikäli auto päätettäisiin realisoida ja päättää liiketoiminta tai muokata yrityksen ensisijaista liiketoiminnan kuvaa.

Jos kuitenkin päädyttäisiin perustamaan osakeyhtiö, vaikkapa kokeilun positiivisten tulosten myötä, olisi mahdollista hankkia yritykselle rahoitus sijoittamalla yritykseen tai myöntämällä yksityishenkilönä lainaa yhtiölle. Mikäli toimintaa on kokeiltu toiminimenä, voitaisiin siitä muodostaa osakeyhtiö tai jättää auto omiin nimiin ja vaikkapa vuokrata sitä yhtiölle. Toiminnan kehittyessä ja kasvaessa tulisi kuitenkin ottaa mukaan ulkopuolisia rahoittajia eli vierasta pääomaa, joka luultavammin tarkoittaa pankkien myöntämää lainaa, jolla voidaan hankkia lisää kalustoa tai tehostaa markkinointia sekä parantaa toiminnan eri osa-alueiden tehokkuutta ja laatua.

Toiminimenä toimiessa liiketoiminta ei täytä kahdenkertaisen kirjanpidon vaatimuksia, jolloin riittää yhdenkertainen kirjanpito, joka suoritettaisiin itse. Pääsääntöisesti pienehkössä liiketoiminnassa yrittäjän kannattaisi panostaa omaan vahvuusalueeseensa eli yleensä tuottavan työn tekemiseen ja ulkoistaa kirjanpito ammattilaiselle, joka yrittäjän ajan vaihtoehtokustannusta ajatellen olisi kaikista järkevin vaihtoehto. Allekirjoittaneella on kuitenkin tässäkin hetkessä noin puolen vuoden tilitoimistotausta, jolloin tehtävän voi hoitaa itse, olipa sitten kyseessä yhden- tai kahdenkertainen kirjanpito. Mikäli toiminta kuitenkin laajenee merkittävästi tai perustetaan osakeyhtiö, joka tarkoittaisi hallinnoitavien asioiden määrän ja laajuuden kasvua, voisi kirjanpidon ulkoistaminen olla järkevä vaihtoehto. Mielestäni yrityksen kirjanpito kannattaa kuitenkin hoitaa niin kauan itse, kun on vain mahdollista, mikäli ammattitaitoa asiaan on. Näin yrittäjä pysyy hyvin kärryillä yrityksen tilanteesta sekä taloudellisista seikoista, jolloin liiketoimintaan vaikuttavien päätösten tekemiseen löytyy realistisemmat ja relevantit perusteet.

8.3 Henkilöstö ja markkinointi

Koska omaa liikeideaa lähdettäisiin kokeilemaan palkkatyön ohella, ei ulkopuolista henkilöstöä alkuun vielä tarvittaisi. Toki jossain vaiheessa toiminimivaiheesakin voisi olla järkevää palkata 1 työntekijä, jotta henkilökuljetuksia saataisiin

tarvittaessa järjestettyä mahdollisesti jopa kellon ympäri. Työn luonteen epäsäännöllisyyden vuoksi olisi myös kannattavaa ostaa työvoimaa alihankintana toiselta toiminimeltä tai kevytyrittäjältä. Näin saadaan työsuhde sovittavampaan muotoon ja vältyttäisiin osalta työnantajan velvollisuuksista. Sopivassa tilanteessa myös ”alihankkija” hyötyy työn luonteesta mm. arvonlisäveron alarajahuojennuksen myötä, mikäli laskutettavaa työtä tehdään mm. muiden töiden ohella.

Kun tavoitteet ovat tarkemmin selvät ja mahdollisesti aletaan harkitsemaan siirtymistä osakeyhtiöön, on edessä suurempi työvoiman palkkaaminen. Tilausten vastaanottamisesta tehtäisiin organisoidumpaa, kalustoa lisättäisiin ja kuskeja palkattaisiin provisiomallilla lisää niin, että työvoimaa olisi 2,5 henkilöä jokaista kulkuneuvoa kohden. Provisiopalkkaus on yleisimmin käytetty palkkamalli erityisesti taksiyrittäjien keskuudessa. Sen hyvänä puolena on, että työvoiman kustannukset kulkevat käsikädessä toteutuvan rahavirran kanssa, jolloin palvelu on helpompi hinnoitella ja toiminta paremmin suunniteltavissa sekä työvoimaan liittyvät riskit ovat maltillisemmat.

Digitaalinen markkinointi on nykypäivänä lähes jokaiselle yritykselle itsestäänselvyys ja on ymmärrettävää, että menestyvän liiketoiminnan on huolehdittava markkinoinnista ja toimia mm. useissa sosiaalisissa medioissa. Itse painottaisin viemään markkinointia myös muualle kuin digitaalisiin ympäristöihin. Markkinoinnin on oltava liiketoiminnan luonteen kanssa linjassa ja uskon, että kun järjestetään laadukkaita ja näyttäviä kuljetuksia, tempausmainen lyhyen aikavälin markkinointi palvelisi kohderyhmää paremmin kuin jatkuva vilahtelu sosiaalisten medioiden feedeissä. Tällaisella tyylillä saadaan puhetta ja kuhinaa yrityksen ympärille ja loppu onkin itse palvelusta muodostuvista kokemuksista kiinni.

Toki tullakseen tunnetuksi ja kohderyhmän tietouteen, on oltava esillä myös sosiaalisissa medioissa suurella panostuksella, mutta koska yritykselle halutaan laadukas mutta räväkkä mielikuva, on suurempi merkitys sen mukaisilla ns. mainoskampanjoilla. On kuitenkin muistettava, että markkinoinnin tulee olla hyvän tavan mukaista ja sen toteuttamisessa on noudatettava mm. aiemmin mainittuja säännöksiä ja lainalaisuuksia.

Yksi hyvä ja kannattavaksi todettu keino on ottaa lähipiiri ja mahdollinen henkilöstö mukaan markkinointiin. Näin saadaan helposti hyvää näkyvyyttä yrityksen

toiminta alueelle varsinkin, kun asetetaan henkilöstölle houkuttelevia kannustimia ja kannustetaan lähipiiriä jakamaan tietoa suullisesti sekä luomaan näkyvyyttä mm. sosiaalisten medioiden kautta. Erityisesti itse työntekijöiden positiivinen palaute yrityksestä edesauttaa hyvän maineen sekä brändin rakentamisessa ja myös siksi henkilöstöstä kannattaa pitää hyvää huolta.

8.4 Sosiaalivakuutus ja vakuutukset

Omassa liikeideassa sosiaalivakuutukset hoidetaan aluksi käytännössä pelkätään YEL vakuutuksella. Toiminnan kasvaessa ja työvoimaa hankittaessa joudutaan kuitenkin kasvattamaan vakuutusrepertuaaria myös muilla lakisääteisillä vakuutuksilla, ellei työvoimaa saada täysin hankittua hyödyntämällä alihankintaa. Liikennevakuutus on myös käytännössä pakollinen, koska liiketoiminta perustuu ajoneuvoilla tehtäviin kuljetuksiin. Muita vapaaehtoisia vakuutuksia otettaisiin todennäköisesti ajoneuvojen ja toiminnan jatkuvuuden varalle, mutta muuten mentäisiin suhteellisen kevyellä panostuksella ainakin niin kauan, kun yritystoiminta on ns. sivutoimista.

Vaikka vakuuttaminen suojaa yrittäjää ja työntekijöitä sekä turvaa liiketoimintaa, kannattaa huomioida, ettei synny niin sanottua ylivakuuttamista. Tällainen tilanne voi syntyä, jos hankitut vakuutukset ovat liian mittavia yrityksen toimintaan nähden tai jos vakuutuksia on paljon ja ne kohdistuvat osittain tai kokonaan samoihin kohteisiin. Ylivakuuttamisen välttäminen synnyttää selvää säästöä ja vahingon sattuessa on helpompi alkaa tekemään toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Liian kattavat vakuutukset eivät puolestaan palvele yrityksen toimintaa, vaan aiheuttavat lisäkustannuksia enemmän kuin mahdollisten vahinkojen korjaaminen tulisi maksamaan. Myös hyvin epätodennäköisten riskien varalta vakuuttamista kannattaa miettiä tarkkaan, koska ei ole järkevää satsata sellaisiin vakuutuksiin, joista ei suurella todennäköisyydellä tule olemaan mitään hyötyä.

8.5 Toimintaympäristön kartoitus SWOT-analyysillä

Seuraavaksi karkea kuvaus toimintaympäristöstä SWOT-analyysin piirteiden mukaan. **Sisäisiä vahvuuksia** ei ennen yrityksen perustamista voi juurikaan nimetä mutta se, että rahoituksen toteutustapa perustajan omaa pääomaa käyttäen luo

vahvan pohjan liiketoiminnan starttaamiselle niin, että vakuudet jäävät myöhemmää käyttöä varten, on suuri etu. Ulkopuolista rahoitustakin on helpompi saada, jos toiminta on käynnissä, ja on esittää näyttöä sen kannattavuudesta, maksukykyisyydestä sekä yleisestä taloudellisesta tilanteesta. Myös innovatiivinen ote markkinointiin tuo etulyöntiaseman muihin toimijoihin verrattuna ja oikein toteuttuna auttaa luomaan halutun kuvan yrityksestä sekä kasvattamaan brändiä. Lisäksi tulevasta työvoimasta huolehtiminen ja työsuhteeseen tuttavallinen ja reilu ote tilanteen salliessa edistää tavoitteiden saavuttamisessa monin tavoin. Palvelun laatuun ja ajoneuvoihin panostaminen ovat myös yksi yrityksen kulmakivistä ja muodostaa pohjan koko liiketoiminnalle sekä erottaa sen muista alueella toimivista kilpailijoista.

Sisäisiä heikkouksia löytyy myös jokaisesta liiketoiminnasta. Tässä tapauksessa mm. kysyntä yrityksen toiminta-alueella painottuisi viikonlopuille sekä ajan kohdille, jolloin lähialueilla järjestetään tapahtumia. Tämä johtaa siten, että oma arki on suunniteltava niin, että vapaa-aika painottuu aamupäiviin sekä alkuviikkoon. Myös yrityksen kotipaikkakunnan suhteellisen vähäinen asukasluku karsii kysyntää, jolloin näkyvyyteen ja tunnettavuuteen on panostettava entistäkin enemmän. Hinnoittelu tuo myös omat riskinsä mukaan. Parempaa katetta tavoitellaan panostamalla erityisesti edellisessä kappaleessa mainittuihin seikkoihin, mutta se ei välttämättä palvele koko asiakaskuntaa ja karsii pois potentiaalisia asiakkaita. Toisaalta vähemmällä ajolla päästään samaan tulokseen, mutta tyytykö asiakas siinä vaiheessa mm. perinteiseen taksiin.

Ulkoisia mahdollisuuksia ovat mm. matkailu, joka mahdollisesti tuo lisää kohderyhmään kuuluvia asiakkaita. Toimintaympäristö vetää matkustajia puoleensa käytännössä vuodenajasta riippumatta, joka tasoittaa sesonkien vaihtelua. Lisäksi toimintaympäristö on melko turvallinen, jolloin asiakkaiden on suhteellisen turvallista käyttää yrityksen tarjoamia palveluita eikä myöskään yrityksen tuotantokijät ole vaarassa joutua uhatuksi tai ilkivallan kohteeksi. Myös muilla paikkakunnilla järjestettävät tapahtumat luovat ulkoisia mahdollisuuksia, sillä suurempien ajomäärien perässä voi olla kannattavaa pyrkiä hakemaan asiakkaita tai tekemään sopimuksia myös kotipaikkakunnan ulkopuolelle.

Ulkoisia uhkia ovat mm. matkailun hiipuminen ja asiakaskunnan supistuminen sekä kilpailu perinteisten taksien kanssa. Negatiivisen suhtautumisen kasvu fossiilisia polttoaineita kohtaan voi myös olla haitaksi yrityksen imagolle, koska ainakin liiketoiminnan alkuvaiheessa ajoneuvojen käyttövoimana olisi nestemäiset polttoaineet. Myös muuttuvien kustannusten nousu erityisesti ajoneuvojen polttoaineen ja verotuksen suhteen ovat oleellinen, mutta tiedostettu riski liiketoimintaa suunniteltaessa. Työvoiman saanti voi myös olla toisinaan haastavaa, koska ns. sesongit painottuvat juuri sellaiseen aikaan, jolloin useimmat haluavat olla vapaalla.

Jokaisella yrityksellä on omat sisäiset vahvuutensa ja heikkoutensa sekä ulkoiset uhkansa ja mahdollisuutensa. Ne kaikki on hyvä tiedostaa liiketoimintaa suunniteltaessa, mutta täydellistä tilaa ei kannata edes tavoitella. Toimintaympäristöt muuttuvat ja edelläkin mainitut asiat voivat olla aivan päinvastaiset, hyvin lyhyessäkin ajassa. Tärkeintä on, että pyritään keksimään ratkaisut siinä järjestyksessä, kuinka suuri vaikutus ongelmalla on liiketoimintaan. Analyysiä on kuitenkin suositavaa päivittää liiketoiminnan kasvaessa sekä muuttuessa, koska konkretia tuottaa uusia näkökulmia ja luo aivan uudenlaisia uhkia ja mahdollisuuksia. Lisäksi analyysin valmisteluun kannattaa ottaa mukaan mahdollista henkilöstöä, sekä ulkopuolisia henkilöitä, jotta tuloksista saataisiin mahdollisimman kattavat.

LÄHTEET

Holopainen, T. 2022. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. Hyvinkää: Asiatieto T. Holopainen Oy. E-kirja. Viitattu 5.6.2022 <https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Ellibs verkkokirjahylly.

Holopainen, T. 2018. Yrityksen perustamisopas-käytännönperustamistoimet. Turenki: Hansaprint Oy.

Kevytyrittäjäksi.com 2022. Mitä kevytyrittäjyys tarkoittaa. Viitattu 5.6.2022 <https://kevytyrittajaksi.com/kevytyrittajjyys/>.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Knupfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni rahoitus. Rahoituksen lähteet. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Viitattu 9.7.2022 <https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Alma talent verkkokirjahylly.

Kela 2022a. Suomen sosiaaliturva. Viitattu 27.7.2022 <https://www.kela.fi/suomen-sosiaaliturva>.

Kela 2022b. Työnantajan sairausvakuutusmaksu. Viitattu 27.7.2022 <https://www.kela.fi/tyonantajat-tyonantajan-sairausvakuutusmaksu>.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Lillberg, P. & Mattila, R. 2020. Kestävä markkinointi. Mikä on arvokasta. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. Viitattu 19.7.2022 <https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Alma talent Verkkokirjahylly.

Meretniemi, I. & Ylönen, A. 2008. Yrityksen perustajan käsikirja. Keuruu: Ota-van Kirjapaino Oy.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Osuuskuntalaki 421/2013.

Palkkaus.fi 2022. Työeläke. Viitattu 27.7.2022 <https://www.palkkaus.fi/abc/tyel-tyontekijan-elake/>.

Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2021. Liiketoimintasuunnitelma. Helsinki: Uusyrittäjäkeskus. Viitattu 5.6.2022 https://uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2021/03/Perustamisopas_2021_uusi.pdf.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022. Sosiaalivakuutus. Viitattu 27.7.2022 <https://stm.fi/sosiaalivakuutus>.

Suomi.fi 2022a. Markkinoinnin ja mainonnan rajoitukset. Viitattu 19.7.2022 <https://www.suomi.fi/yritykselle/liiketoiminnan-kehittaminen/markkinointi-ja-myynti/opas/markkinointi-ja-mainonta/markkinoinnin-ja-mainonnan-rajoitukset>.

Suomi.fi 2022b. Tuet ja avustukset. Viitattu 9.7.2022 <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/tuet-ja-avustukset>.

Suomi.fi 2022c. Yritysmuodot vertailussa. Viitattu 5.6.2022 <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/yritysmuodon-valinta/yritysmuodot-vertailussa>.

Toiminimilaki 2.2.1979/128.

Tomperi, S. 2021. Käytännön kirjanpito. Kirjanpito yritystoiminnassa. Helsinki: Edita Publishing Oy. E-kirja. Viitattu 10.7.2022.

Työeläke.fi 2022. Työeläkevakuutus on työnantajan vastuulla. Viitattu 27.7.2022 <https://www.tyoelake.fi/tyonantajan-velvollisuudet/>.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Bookwell Oy. E-kirja. Viitattu 21.8.2022 https://moodle.eoppimispalvelut.fi/pluginfile.php/1297075/mod_resource/content/1/Tutki-ja-havainnoi.pdf.

Yritystulkki.fi 2022a. Palkan sivukulut. Viitattu 27.7 <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/toimiva-yrittaja/talouhallinto/palkan-sivukulut/>.

Yritystulkki 2022b. Rahoitus. Viitattu 9.7.2022 <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/aloittava-yrittaja/rahoitus/>.

Vero 2022. Kevytyrittäjä työskentelee laskutuspalveluyrityksen kautta. Viitattu 5.6.2022 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kevytyrittaja/>.

Yrittäjät 2022. Mikä on YEL. Viitattu 27.7.2022 <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/turvaa-yrittamiseen/yrittajan-sosiaaliturva/yel/>.

Åkerberg, P. 2017. Budjetointi 2020-luvulla. Toimiva liiketoimintasuunnitelma ja onnistunut SWOT-analyysi. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Viitattu 5.6.2022 <https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Alma talent Verkkokirjahylly.